

Hva visste Paulus om homofili?

I den kirkelige samlivsdebatten blir det ofte hevdet at Paulus trolig ikke kjente til trofaste og varige forhold mellom to av samme kjønn. Kirken kan derfor ikke ta hensyn til hans undervisning om homoseksuell atferd, sier man. Dette er en uhistorisk tilnærming som har liten troverdighet.

Historisk dokumentasjon viser at ulike typer homoseksuell og biseksuell atferd – inkludert stabile homofile forhold – var utbredt og godt kjent i Paulus' samtid.

Paulus – en verdensborger

Paulus kom fra den hellenistisk-romerske byen Tarsus og var en velutdannet romersk borger. På bakgrunn av hans mange reiser – også til storbyer som Athen, Korint, Antiokia og Efesos – er det nesten utenkelig at han ikke skulle ha fått god kjennskap til ulike former for homoseksualitet i den gresk-romerske kulturen.

Paulus bodde f.eks. tre år i storbyen Efesos og 18 måneder i Korint, se Apostlenes gjerninger 20,31 og 18,11. Korint var kjent for sitt seksuelle mangfold. Å leve «korintisk» betydde på folkemunne å ha et utsvevende seksualliv. Paulus' to brev til menigheten i Korint viser at han var godt orientert om ulike former for seksuell atferd.

Norske uttalelser

• "Det er tydelig at antikken kjente mange ulike former for homoseksuelle forhold. [...] Det er god grunn til å tro at en i den antikke kulturen var i stand til å skjelne mellom det vi ville kalle konstitusjonelt homofile og mennesker som selv valgte en homoseksuell atferd ut fra en bifil eller heterofil legning."

(Homofile i kirken. En utredning fra Bispemøtets arbeidsgruppe om homofili, 1995, s. 126.)

• "Det har vist seg at det neppe er grunnlag for å hevde at homofili i dag er vesensforskjellig fra det en forbandt med homoseksualitet i antikken. [...] Alt tyder på at Paulus har hatt kjennskap til variasjonen og utbredelsen av homofili og bifili i sin samtid."

(Uttalelse fra halvparten av Lærenemnda 2006, s. 95)

Noen eksempler

på homoseksuell atferd og omtale som var velkjent i gresk-romersk kultur

• **Platon** (427-347 f.Kr.) skriver i dialogen *Symposion* om en type mennesker som i sin erotiske lengsel søker et kvinne/kvinneforhold eller et mann/mann-forhold. Om disse heter det: «Gifter de seg, er det bare fordi de er tvunget av skikk og bruk, for de føler ingen dragning av naturen mot ekteskap og barneavl» (*Symposion* 191-192).

• **Aristoteles** (384-322 f.Kr.) kommer inn på homofil atferd i sin *Nikomakiske Etikk* (7.5): «Noen er slik av naturen, andre av vane, såsom de som er misbrukt fra barnsben av.»

• **Seneca** (4 f.Kr.-65 e.Kr., bror til Gallio, som var guvernør i Korint mens Paulus bodde der, Apgj 18,12-17) var kjent for sin kjærlighet til unge, voksne menn. Senecas elev, den senere keiser **Nero**, feiret i full offentlighet minst to «bryllupsseremonier» med menn.

• **Martial** (ca 40-104 e.Kr.) forteller om et bryllup mellom to menn, der det til og med var gjort avtale om medgift. Han nevner også stoikeren Decianus som «tok seg en ektemann».

• **Plutark** (ca 45-125 e.Kr.) drøfter i sin bok «*Erotikos*» et samlivsetisk dilemma: En ung mann blir gjenstand for tilnærmelser fra både en gutt og ei jente. Hvem skal han si ja til? En talsmann for homofilien argumenterer med at «tiltrekningen mot unge gutter og mot kvinner dreier seg om én og samme sak: 'Kjærlighet.'»

• **Straton fra Sardes** (100-tallet e.Kr.) beskriver hvordan en mann kan oppleve erotisk tiltrekning mot en tenåringsgutt. Han avslutter med å si at dersom man tiltrekkes av en som er 18 år eller mer, da betyr det at man ønsker å etablere et gjensidig kjærlighetsforhold.

• **Suetonius** (født år 69 e.Kr.), en kjent romersk forfatter og historiker, skriver om Neros etterfølger, Galba, at «hans erotiske lidenskap var mest rettet mot sitt eget kjønn, mot robuste menn som hadde gutteårene bak seg».

• I tillegg til mange eksempler på homofilt samliv er en rekke fremstående menn fra Oldtiden kjent for sin **biseksuelle livsstil**, blant annet keiserne **Augustus, Tiberius, Domitian, Hadrian** og **Trajan**.

Viktige ressurser

• Thomas K. Hubbard er professor i antikk kultur og har utgitt en kilde-samling med tittelen ***Homosexuality in Greece and Rome: A Sourcebook of Basic Documents***. Boka 550 sider inneholder tallrike sitater om likekjønnet kjærlighet og sex fra gresk og romersk kultur – hentet fra **taler og dikt, grafitti og billedkunst, filosofiske tekster, magiske ønskeformularer, m.m.**

• Bernadette Brooten er en anerkjent antikkforsker og teolog. Hun utgav i 1996 en prisbelønnet bok med tittelen ***Love Between Women: Early Christian responses to Female Homo-eroticism***. På grunnlag av et omfattende kildemateriale påviser hun at lesbisk kjærlighet var langt mer utbredt i den romerske kulturen enn man hittil har vært klar over. Brootens konklusjon er denne: **«Kildene vitner om at seksuell kjærlighet mellom kvinner fantes overalt i Romerriket»** (s. 360).

Bøker:

• *Homosexuality in Greece and Rome: A Sourcebook of Basic Documents*, Thomas K. Hubbard, 558 sider.
• *Roman Homosexuality*, Craig A. Williams, 471 sider.
• *Greek Homosexuality*, K.J. Dover, 256 sider.
• *Sexual Life in Ancient Rome*, Otto Kiefer, 380 sider.
• *Love Between Women*: Bernadette Brooten, 446 sider.

• På www.MorFarBarn.no (under menyen "Ekteskapskampen i kirken") ligger det **informative og innsiktsfulle artikler** fra en av Norges fremste kjennere av gresk språk og kultur på nytestamentlig tid.

1. Les rammen ovenfor om Paulus. Samtal litt om hvem Paulus var og hva han gjorde. Les evt Apgj 9,1-20 og Gal 1,11 - 2,21.

2. Les den store rammen med eksempler fra Oldtiden. Samtal så om hvilke likheter dere ser mellom vår tid og Paulus' samtid.

Spørsmål til samtale

Forskjeller? Hvilke utfordringer deler vi med de første kristne?

3. I tre brev skriver Paulus om homoseksuell atferd: Rom 1,25-27, 1 Kor 6,9-11 og 1 Tim

1,8-11. På side s. 8-9 i heftet "Homofili og kristen tro" på www.homofili.com finnes en nyttig gjennomgang av disse versene.

4. Les de to rammene på ovenfor og del hva dere tenker om innholdet.

